

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Radovana Suchánka a soudců Josefa Fialy a Jiřího Zemánka (soudce zpravodaje) o ústavní stížnosti stěžovatelky obchodní společnosti Underline, a. s., sídlem Štulcova 89/4, Praha 2, zastoupené JUDr. Filipem Winterem, advokátem, sídlem Hanusova 1537/3a, Praha 4 ? Michle, proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. listopadu 2017 č. j. 6 As 321/2017-37, rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. září 2017 č. j. 11 A 171/2015-50, rozhodnutí Ministerstva průmyslu a obchodu ze dne 11. září 2015 č. j. MPO-42161/2015 a rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy ze dne 14. srpna 2015 č. j. S-MHMP-842116/2009/B-Še-2781, za účasti Nejvyššího správního soudu, Městského soudu v Praze, Ministerstva průmyslu a obchodu, sídlem Na Františku 1039/32, Praha 1 - Staré Město a Magistrátu hlavního města Prahy, sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1 - Staré Město, jako účastníků řízení, takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění

I.

Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen "Ústava") se stěžovatelka domáhá zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí s tvrzením, že jimi byla porušena její ústavně zaručená práva zakotvená v článku 17 a v článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina").

2. Z obsahu ústavní stížnosti a napadených rozhodnutí vyplývají následující skutečnosti. Rozhodnutím ze dne 3. 6. 2010 č. j. MHMP-842116/09/V/Še-1023 uložil Magistrát hlavního města Prahy, odbor živnostenský a občanskoprávní (dále jen "magistrát") stěžovatelce za správní delikt podle § 8a odst. 3 zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o regulaci reklamy"), pokutu ve výši 100 000 Kč. Správního deliktu se stěžovatelka měla dopustit tím, že jako zpracovatelka reklamy vyhotovila žlutá reklamní trička s nápisem "Měl jsem se líp učit!" s odkazem na www.skoly.cz, do nichž byli následně během své práce oblečeni pracovníci romského etnika stavební společnosti Šlehofer s.r.o. Předmětem smlouvy o spolupráci uzavřené stěžovatelkou se zadavatelem reklamy International Education Society Ltd. ? organizační složka dne 6. 10. 2009 je realizace nekomerční kampaně. Stěžovatelka se zavázala poskytnout zadavateli reklamy do jednoho měsíce po skončení kampaně data získaná v průběhu akce a pořízenou fotodokumentaci, a to za účelem využití pro vlastní propagaci zadavatele. Podle smlouvy se obě strany účastnily daného projektu bez nároku na honorář. Stěžovatelka předala společnosti Šlehofer s.r.o. před započítáním kampaně již výše zmíněná trička k využití v rámci promoakce a stavební společnost se zavázala propagovat portál www.skoly.cz v období 7. 10. až 9. 10. 2009 na místech ulic Spálená a Vodičkova prostřednictvím svých zaměstnanců, kteří budou po celou dobu pracovní směny vykonávat práci v dotčených tričkách.

3. K odvolání stěžovatelky Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále jen "ministerstvo") rozhodnutím ze dne 16. 8. 2010 č. j. 27848/10/04400 snížilo uloženou pokutu na 80 000 Kč, neboť přisvědčilo námitce, že stěžovatelka nijak neovlivnila, kteří konkrétní dělníci si

reklamní trička oblékli.

4. Městský soud v Praze (dále jen "městský soud") jednání stěžovatelky za porušení zákona nepovažoval a rozsudkem ze dne 24. 4. 2013 č. j. 3 A 111/2010-39 rozhodnutí ministerstva i rozhodnutí magistrátu zrušil a věc vrátil ministerstvu k dalšímu řízení.

5. Ministerstvo podalo proti tomuto rozsudku kasační stížnost, které Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 15. 10. 2013 č. j. 1 As 46/2013-44 vyhověl, a rozsudek městského soudu zrušil. Nejvyšší správní soud se v uvedeném rozsudku zabýval výkladem § 2 odst. 3 zákona o regulaci reklamy, přičemž dospěl k závěru, že "jakákoliv diskriminace z důvodu rasy, pohlaví nebo národnosti automaticky představuje rozpor [reklamy] s dobrými mravy." Nejvyšší správní soud dále upozornil, že "pro posouzení snížení lidské důstojnosti jako hodnoty, kterou je třeba chránit, není nutné prokazovat postoj zúčastněných dělníků k nošení žlutých triček." Vůči tvrzené diskriminaci manuálně pracujících se Nejvyšší správní soud ztotožnil se závěrem městského soudu, že v tomto ohledu reklama nedosáhla intenzity rozporu s dobrými mravy a měla zde převážet svoboda projevu.

6. Rozsudkem ze dne 30. 6. 2014 č. j. 3 A 111/2010-93 městský soud, vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, rozhodnutí ministerstva opět zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Rozhodnutím ze dne 22. 9. 2014 č. j. MPO 37294/2014 ministerstvo zrušilo rozhodnutí magistrátu a věc mu vrátilo k dalšímu řízení.

7. Ústavní stížností napadeným rozhodnutím ze dne 14. 8. 2015 č. j. S-HMHP-842116/2009/B-Še-2781 uložil magistrát stěžovatelce pokutu ve výši 60 000 Kč za spáchání správního deliktu podle § 8a odst. 3 písm. f) zákona o regulaci reklamy. Magistrát tentokrát nevycházal ze znaleckých posudků, jejichž užití mu v předcházejícím řízení vytkl městský soud, a na základě vlastních úvah dospěl k závěru, že stěžovatelka zpracovala reklamu, která je v rozporu s dobrými mravy z důvodu diskriminace romského etnika a snižování lidské důstojnosti zúčastněných dělníků. Odvolání stěžovatelky proti rozhodnutí magistrátu ministerstvo zamítlo rozhodnutím ze dne 11. 9. 2015 č. j. MPO-42161/2015.

8. Stěžovatelka se proti rozhodnutí ministerstva bránila žalobou k městskému soudu, který ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Rozsudek městského soudu napadla stěžovatelka kasační stížností, kterou Nejvyšší správní soud ústavní stížností napadeným rozsudkem zamítl. Nejvyšší správní soud konstatoval, že drtivou většinu námitek vznesených stěžovatelkou již posuzoval prostřednictvím kritiky prvního rozsudku městského soudu (č. j. 3 A 111/2010-39) v rozsudku ze dne 15. 10. 2013 č. j. 1 As 46/2013-44. Tímto právním posouzením je Nejvyšší správní soud vázán i v nyní posuzované věci, neboť není v pozici přezkumné instance vůči předchozímu kasačnímu rozhodnutí jiného senátu Nejvyššího správního soudu. Reklamu obsahující jakoukoli diskriminaci z důvodu rasy, pohlaví nebo národnosti, je tedy stále nutné považovat za rozpornou s dobrými mravy, a tedy se zákonem o regulaci reklamy. Posuzovaná reklama přitom obsahuje prvky rasové diskriminace, neboť, jak Nejvyšší správní soud zdůraznil již v citovaném rozsudku, "jakékoliv označování Romů a upozorňování na jejich špatnou úroveň vzdělanosti je třeba v kontextu situace a postavení Romů v České republice posuzovat velmi přísně. Těžko si proto lze představit, že by označení romských dělníků a upozornění na jejich nevzdělanost mohlo obstát jako sdělení, které v sobě neobsahuje diskriminaci z důvodu rasové příslušnosti k romskému etniku." Totéž platí o

snížení lidské důstojnosti zúčastněných dělníků.

II.

Argumentace stěžovatelky

9. Stěžovatelka v ústavní stížnosti uvádí, že porušení svobody projevu spatřuje ve skutečnosti, že se předmětného propagačního happeningu zúčastnili všichni nositelé triček zcela dobrovolně a přijetím triček a fotografováním projevíli smysl pro humor a sympatickou sebeironii. Tito lidé (včetně majitele stavební firmy, který je též oblečen v tričku na fotografiích založených do spisu) veřejně a dobrovolně projevíli svůj názor ve formě vtipu ze sebe samých. Sami totiž přijali za své sdělení o významu školy a studia pro budoucí práci a vědomě vystoupili v zájmu propagace webové stránky, informující právě o školách. Stěžovatelka vysvětluje, že stránka www.skoly.cz, uvedená na tričkách, sloužila jako adresář vzdělávacích možností určených zejména pro dospělé. Stěžovatelka se na rozdíl od závěrů vyplývajících z napadených rozhodnutí domnívá, že každý, i dělník ve výkopu, má právo projevit své názory a humor, včetně takového, který obsahuje prvky sebeironie. Stěžovatelka měla proto právo takový projev (samozřejmě na základě dobrovolnosti účastníků) iniciovat. Do práva na soudní ochranu dle stěžovatelky zasáhla napadená rozhodnutí tím, že za porušení zákona je považován fakt, že do triček se oblékli zaměstnanci romského etnika. V průběhu řízení však ohledně etnické příslušnosti zaměstnanců nebyl proveden jediný důkaz, neboť nebyl osobně identifikován žádný z dělníků, a jejich etnická příslušnost byla vyvozena pouze z podoby dělníků na fotografiích. Stěžovatelka tvrdí, že etnicitu zaměstnanců v tričkách neznala ani nehodnotila, natož aby ji posuzovala dle jejich zjevu, jak to činí napadená rozhodnutí. Stěžovatelka je přesvědčena, že takovým postupem správních orgánů a soudů jí byl spravedlivý proces odepřen.

III.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

10. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a shledal, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou stěžovatelkou, která byla účastnicí řízení, v němž byla vydána rozhodnutí napadená v ústavní stížnosti a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný; stěžovatelka je právně zastoupena v souladu s požadavky § 29 až 31 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), a ústavní stížnost je přípustná, neboť stěžovatelka vyčerpala všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu a contrario).

IV.

Posouzení opodstatněnosti ústavní stížnosti

11. Ústavní soud v dané právní věci zejména předesílá, že napadená rozhodnutí posuzuje kritériem, jímž je ústavní pořádek a jím zaručená základní práva a svobody; není tedy jeho věcí perfekcionistaicky přezkoumat případ sám z pozice podústavního práva. Ústavní soud totiž není primárně povolán k výkladu právních předpisů v oblasti veřejné správy, nýbrž ex constitutione k ochraně práv a svobod zaručených ústavním pořádkem. Naproti tomu právě Nejvyšší správní soud je tím orgánem, jemuž přísluší výklad podústavního práva v oblasti veřejné správy a sjednocování judikatury správních soudů, k čemuž slouží i mechanismus

předvídaný v § 12 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů. Při výkonu této své pravomoci je samozřejmě i Nejvyšší správní soud povinen vykládat a používat jednotlivá ustanovení podústavního práva v první řadě vždy v souladu s účelem a smyslem ochrany ústavně zaručených základních práv a svobod [srov. nálezn sp. zn. II. ÚS 369/01 ze dne 18. 12. 2002 (N 156/28 SbNU 401)]. V kontextu své dosavadní judikatury se Ústavní soud považuje být oprávněn k výkladu podústavního práva v oblasti veřejné správy pouze tehdy, jestliže by jeho použití v daném konkrétním případě Nejvyšším správním soudem bylo důsledkem interpretace, která by extrémně vybočila z kautel zakotvených v hlavě páté Listiny, a tudíž by jej bylo možno kvalifikovat jako použití práva mající za následek porušení základních práv a svobod [srov. nálezn sp. zn. III. ÚS 173/02 ze dne 10. 10. 2002 (N 127/28 SbNU 95), nálezn sp. zn. IV. ÚS 239/03 ze dne 6. 11. 2003 (N 129/31 SbNU 159) a další]. K takovému zjištění však ve věci stěžovatelky Ústavní soud nedospěl.

12. Po přezkoumání předložených listinných důkazů a posouzení právního stavu dospěl Ústavní soud k závěru, že návrh stěžovatelky je zjevně neopodstatněný, neboť je zřejmé, že k tvrzenému porušení jejích ústavně zaručených práv namítaným postupem Nejvyššího správního soudu, městského soudu, ministerstva ani magistrátu nedošlo. Ústavní soud konstatuje, že návrhy zjevně neopodstatněné jsou zvláštní kategorií návrhů zakotvenou v § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu. Dle tohoto ustanovení přísluší Ústavnímu soudu v zájmu racionality a efektivity jeho řízení odmítnout návrh, který sice splňuje všechny zákonem stanovené procesní náležitosti, nicméně je zjevné, tedy bez jakýchkoli důvodných pochybností a bez nutnosti dalšího podrobného zkoumání, že mu nelze vyhovět. Hlavním účelem možnosti odmítnout návrh pro jeho zjevnou neopodstatněnost zjednodušenou procedurou řízení je vyloučit z řízení návrhy, které z hlediska svého obsahu zjevně nespĺňují samotný smysl řízení před Ústavním soudem. V této fázi řízení se proto přezkum Ústavního soudu zpravidla omezí na podrobné seznámení se s obsahem napadených rozhodnutí orgánů veřejné moci a údaji obsaženými v samotné ústavní stížnosti. Vyžádání stanoviska účastníků a vedlejších účastníků řízení o ústavní stížnosti, event. spisu či jiné dokumentace, týkající se napadeného rozhodnutí orgánu veřejné moci, není pravidlem. Dospěje-li na základě výše uvedeného postupu Ústavní soud k závěru, že ústavní stížnost je zjevně neopodstatněná, bez dalšího ji odmítne.

13. Jak již bylo zdůrazněno výše, Ústavnímu soudu nepřísluší, aby prováděl přezkum rozhodovací činnosti správních soudů, resp. aby se věcí zabýval ve stejném rozsahu, jako činí tyto soudy, anebo dokonce správní orgány v trestkovém řízení. Námitky stěžovatelky obsažené v ústavní stížnosti jsou ve své podstatě pouze pokračováním polemiky s výše rekapitulovanými právními závěry soudů a správních orgánů. Opětovné přednesení uvedených námitek v ústavní stížnosti tak svědčí o snaze stěžovatelky v řízení před Ústavním soudem dosáhnout potvrzení svého názoru, že došlo k pochybení magistrátu, ministerstva či správních soudů. Tím však stěžovatelka staví Ústavní soud právě do pozice další instance v systému obecného soudnictví, která mu s ohledem na výše uvedené nepřísluší.

IV. a)

Zásah do svobody projevu stěžovatelky

14. Svoboda projevu a právo na informace, zaručené článkem 17 odst. 1 Listiny, je konkretizována v odst. 2 tohoto ustanovení jako právo každého vyjadřovat své názory slovem,

písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu. Tento odstavce garantuje právo na vyjádření názoru, tedy i přesvědčení a idejí, a to jakoukoliv formou; dále garantuje svobodu vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace, a to bez ohledu na hranice státu. Zároveň však článek 17 odst. 4 Listiny stanoví, že svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

15. K omezení zásahu do svobody projevu se vyjádřil Evropský soud pro lidská práva (dále jen "ESLP") ve svém nedávném rozsudku ze dne 30. 1. 2018 ve věci č. 69317/14 - Sekmadienis Ltd. proti Litvě. Soud nejprve zdůraznil, že svoboda projevu představuje jeden z nejdůležitějších základů demokratické společnosti a jednu z nejzákladnějších podmínek pro její vývoj a sebenaplnění každého jednotlivce. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Úmluva") chrání nejen informace a myšlenky, které jsou pozitivně přijímány nebo považovány za neškodné, ale i projevy, které zraňují, šokují nebo znepokojují [Von Hannover proti Německu (č. 2), č. 40660/08 a 60641/08, rozsudek velkého senátu ze dne 7. 2. 2012, § 101)]. Soud dále připomněl, že pojem "nezbytný" vyjadřuje existenci naléhavé společenské potřeby. ESLP zdůraznil, že smluvní státy mají v posuzování existence této potřeby určitý prostor pro uvážení, přičemž ESLP dohlíží, zda je jejich výklad v souladu s Úmluvou. V případě omezení politických projevů a debat o veřejných záležitostech státy požívají užšího prostoru pro uvážení (Baka proti Maďarsku, č. 20261/12, rozsudek velkého senátu ze dne 23. 6. 2016, § 159). Široký prostor pro uvážení naopak mají v případech, kdy projev uráží intimní osobní přesvědčení včetně náboženství a dále v případech regulace obchodních reklamních projevů (markt intern Verlag GmbH a Klaus Beermann proti Německu, č. 10572/83, rozsudek ze dne 20. 11. 1989). ESLP uvedl, že předmětná reklama nebyla bezdůvodně urážlivá či rouhavá ani nepodněcovala k nenávisti k některému náboženství a neútočila na náboženství hrubým či nemístným způsobem (např. Otto-Preminger-Institut proti Rakousku, č. 13470/87, rozsudek ze dne 20. 9. 1994, § 56). To však neznamená, že by projev, který nepůsobí zjevně urážlivě, nemohl mít za určitých okolností urážlivý dopad (Murphy proti Irsku, č. 44179/98, rozsudek ze dne 10. 7. 2003, § 72). Je proto povinností vnitrostátních soudů poskytnout relevantní a dostatečné zdůvodnění toho, v čem spočíval rozpor reklamy s dobrými mravy, mimo uvedení skutečnosti, že reklama využila náboženské symboly pro nenáboženské účely (Giniewski proti Francii, č. 64016/00, rozsudek ze dne 31. 1. 2006, § 52-53). Soud v uvedené věci shledal, že vnitrostátní orgány nenastolily spravedlivou rovnováhu mezi dvěma protichůdnými dotčenými svobodami, svobodou projevu na straně jedné a svobodou náboženského vyznání a ochranou dobrých mravů na straně druhé. ESLP nesouhlasil se závěrem vnitrostátních soudů, které položily značný důraz na přibližně sto obdržených stížností, na jejichž základě dovodily, že většina litevských křesťanů se cítí reklamou uražena, a konstatoval, že na základě takového počtu stížností nelze dospět k závěru, že každý křesťanský věřící považuje předmětnou reklamu za urážlivou. Soud dále poukázal na konstatování vnitrostátních orgánů, že předmětná reklama "propagovala životní styl, který je neslučitelný se zásadami věřícího člověka", aniž by dodaly, o jaký životní styl se jedná, jak ho reklamy podporovaly, a v čem tento životní styl odporuje dobrým mravům.

16. Právní věc řešená ESLP vykazuje jisté shodné prvky s věcí stěžovatelky, kdy Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 15. 10. 2013 č. j. 1 As 46/2013-44 zdůraznil, že při

zkoumání možného rozporu reklamy s dobrými mravy je třeba posuzovat, jak reklama jako celek působí na širokou veřejnost, a z toho vyvodil, že "jakékoliv označování Romů a upozorňování na jejich špatnou úroveň vzdělanosti je třeba v kontextu situace a postavení Romů v České republice posuzovat velmi přísně. Těžko si proto lze představit, že by označení romských dělníků a upozornění na jejich nevzdělanost mohlo obstát jako sdělení, které v sobě neobsahuje diskriminaci z důvodu rasové příslušnosti k romskému etniku." Současně Nejvyšší správní soud uvedl, že případná dobrovolnost kopáčů v posuzované věci nebude hrát roli, neboť práva na zachování lidské důstojnosti, jako nezadatelného a nezczitelného práva, se nelze vzdát.

17. Jak je z výše uvedeného zřejmé, na posuzovanou věc nahlížel Nejvyšší správní soud optikou společenského postavení Romů v České republice i ochrany, která je tomuto etniku z pohledu lidských práv poskytována. Pro věc je tato otázka zásadní, neboť byla-li by předmětná trička s nápisem "Měl jsem se líp učit!" obléknuta osobám majoritní většiny, stěžovatelka by pravděpodobně vinnou spácháním správního deliktu podle § 8a odst. 3 písm. f) zákona o regulaci reklamy shledána nebyla, když Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 15. 10. 2013 č. j. 1 As 46/2013-44 dovodil, že "snížení významu manuální práce a označení kopáčů (bez ohledu na jejich etnickou příslušnost) jako určitého symbolu nevzdělanosti nevyvolává v tomto konkrétním případě samo o sobě natolik negativní ohlasy většiny společnosti, že by takovou reklamu bylo třeba považovat za ohrožující mravnost obecně nepřijatelným způsobem...".

18. V této souvislosti je třeba položit si otázku, zda je poukázání na nedostatečné vzdělání - a s tím spojený následek v podobě vykonávání nejjednodušší manuální práce ? způsobil určité etnikum (zde romské) nějakým způsobem diskvalifikovat, když sám Nejvyšší správní soud připouští, že " ... pro chod společnosti je nezbytná jak vysoce odborná kvalifikovaná práce, tak práce manuální, která vyžaduje jiné dovednosti člověka než jeho vysoké vzdělání. Žádnou práci přínosnou pro společnost přitom nelze považovat za podřadnou či ponižující". Také Ústavní soud má za to, že manuální práce, i ta nejjednodušší, sama o sobě nemůže být hodnocena jako něco negativního, tím spíše v současné době, kdy je poptávka právě po pracovních např. ve stavebnictví, na rozdíl od některých vysokoškolských oborů, jejichž absolventi jen velmi obtížně nacházejí pracovní uplatnění. Tomu odpovídá i ohodnocení některých manuálních prací.

19. I přesto dává Ústavní soud za pravdu Nejvyššímu správnímu soudu v tom, že v dané věci vyznělo označení účastníků reklamy ? kopáčů negativně. Je to dáno již samotnou formulací textu na tričku, z něhož je zřejmé i to, co není v textu přímo uvedeno. Tedy "Měl jsem se lépe učit a nedopadl bych takto". Jakkoli je na věc nutno neustále nahlížet i z toho pohledu, že šlo o nadsázku a recesi, není možno ignorovat fakt, že v reklamě vystupovala skupina osob vyhlížející jako Romové, což ve výsledku vyvolává dojem, že není nic horšího než skončit jako Rom u lopaty, a proto je potřeba se vzdělávat, a takové situaci předejít.

20. Těžko stěžovatelce věřit, že etnicitu pracovníků v tričkách neznala (nebo ji nemohla předpokládat), či že necílila na celospolečensky vnímaný předpoklad, že výkon výkopových a podobných prací je neatraktivní a vykonává je pouze ten, kdo není schopen najít si lepší práci. Obdobně by samozřejmě mohla stěžovatelka rozdat trička bezdomovcům, uživatelům drog, nebo i příslušníkům jiných neatraktivních zaměstnání, nicméně rozhodla se realizovat

svou reklamu prostřednictvím stavební firmy, jejíž zaměstnanci, kteří obdrželi předmětná trička (ať již to stěžovatelka věděla či nikoli), byli převážně Romové, a proto je třeba posoudit, zda právě z tohoto pohledu (účasti určitého etnika) bylo výsledné vyznění reklamy v rozporu s dobrými mravy z důvodu diskriminace romského etnika.

21. Způsob, jakým správní orgány a soudy danou otázku posoudily, neshledává Ústavní soud vybočující z mezí ústavnosti. Stěžovatelce bylo napadenými rozhodnutími ústavně souladným způsobem vysvětleno, že byt' šlo o nadsázku, jsou záležitosti, o kterých Listina a zákony (ani judikatura ESLP) žertovat nepřipouštějí (zde důstojnost člověka bez ohledu na jeho etnicitu a dosažené vzdělání).

22. Klade-li tedy stěžovatelka v ústavní stížnosti otázku, proč bylo zasaženo do jejího práva na svobodu projevu, odpověď zní, že takový zásah byl v souladu s čl. 1, čl. 10 odst. 1 a čl. 17 odst. 4 Listiny ve spojení s § 2 odst. 3 zákona o regulaci reklamy, podle kterého reklama nesmí být v rozporu s dobrými mravy, zejména nesmí obsahovat jakoukoliv diskriminaci.

23. Uvedená zákonná ustanovení poskytují soudům široký prostor pro posouzení toho, zda jde o diskriminaci či nikoliv. Do volného uvážení soudů však Ústavnímu soudu nepřisluší zasahovat, zjišťuje pouze, zda rozhodnutí soudu je přezkoumatelné z hlediska identifikace rámce, v němž se volná úvaha soudu pohybovala. Hodnocení důkazů a závěry o pravdivosti či nepravdivosti tvrzených skutečností jsou přitom věcí vnitřního přesvědčení soudce a jeho logického myšlenkového postupu. Ústavní soud konstantně judikuje, že do tohoto procesu zasahuje pouze tehdy, překročí-li soudy hranice dané zásadou volného hodnocení důkazů, popř. jestliže by bylo možno konstatovat tzv. extrémní rozpor mezi zjištěným skutkovým stavem a vyvozenými skutkovými či právními závěry, pak by byl jeho zásah odůvodněn, neboť takové rozhodnutí by bylo třeba považovat za odporující čl. 36 odst. 1 Listiny. Takový stav však v posuzované věci shledán nebyl.

24. Stěžovatelce lze přisvědčit v tom, že Nejvyšší správní soud (na rozdíl od prvotního rozhodnutí městského soudu) hodnotil otázku možné diskriminace přísnějším pohledem, když vyšel zejména z judikatury ESLP (bod 48 a násl. rozsudku ze dne 15. 10. 2013 č. j. 1 As 46/2013-44), který ve svých rozhodnutích dovodil, že při dokazování jak přímé, tak nepřímé diskriminace není významný úmysl osoby, která vyčleňování provádí, nýbrž pouze skutečnost, zda došlo k diskriminaci z některého ze zakázaných důvodů. K prokázání diskriminace tedy není zapotřebí prokázat diskriminační úmysl či jakoukoli podobu zavinění (srov. např. rozsudek pléna ve věci Abdulaziz, Cabales a Balkandali proti Spojenému království ze dne 28. 5. 1985, č. 9214/80; 9473/81 a 9474/81, § 91).

25. Diskriminaci založenou mimo jiné na etnickém původu určité osoby ESLP považuje za obzvlášť zavrženíhodnou diskriminaci, která vzhledem ke svým nebezpečným důsledkům vyžaduje od úřadů mimořádnou ostražitost a ráznou reakci. Úřady proto musí využívat veškerých prostředků k potírání rasismu (viz rozsudek ze dne 13. 11. 2007 ve věci č. 57325/00 - D. H. a ostatní proti České republice, § 176). V citovaném rozsudku ESLP dospěl k závěru, že Romové tvoří znevýhodněnou a zranitelnou menšinu, která vykazuje zvláštní specifika a vyžaduje zvláštní ochranu.

26. Nejvyšší správní soud taktéž poukázal na aktuální i dlouhodobou situaci v České

republiky týkající se společenského postavení Romů, existenci různých stereotypů týkajících se romského etnika a zejména na problémy související se vzděláváním osob romského etnika, přičemž tohoto problému se přímo dotýká také sdělení v posuzované reklamě ("Měl jsem se líp učit!").

27. Ústavní soud považuje závěr napadeného rozsudku Nejvyššího správního soudu, že celkový dojem, který reklama vyvolala, byl v rozporu s dobrými mravy a tudíž i se zákonem o regulaci reklamy, za ústavně souladný. Odůvodnění napadeného rozsudku, ve světle závěrů, které přijal Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 15. 10. 2013 č. j. 1 As 46/2013-44 přitom splňuje i nároky kladené shora citovaným rozsudkem ESLP ve věci Sekmadienis Ltd. proti Litvě. Zásah do svobody projevu proto Ústavní soud neshledal.

IV. b)

Zásah do práva na soudní ochranu

28. Stěžovatelka v ústavní stížnosti tvrdí porušení jejího práva na soudní ochranu v důsledku nedostatečně provedeného dokazování, kdy podle ní nebylo řádně zjišťováno, zda skutečně byli jednotliví účastníci reklamy romského etnika. Touto námitkou stěžovatelky se zabýval Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 15. 10. 2013 č. j. 1 As 46/2013-44, v němž uvedl, že ze spisové dokumentace zcela jednoznačně nevyplývá, zda úplně všichni dělníci, kteří si oblékli v rámci reklamy žluté tričko, byli Romové. Vzhledem k tomu, že šlo o reklamu, která probíhala v ulici a nikoliv pouze v médiích, není možné jednoznačně prokázat, že zde nebyli ještě další (i neromští) dělníci, kteří měli oblečeno žluté tričko. Ze spisu měl Nejvyšší správní soud za prokázané, že mezi účastníky řízení není sporu o tom, že převážná většina kopáčů opravdu byla romského původu, respektive kopáči jako osoby romského původu vyhlíželi. Tuto skutečnost ani stěžovatelka během správního řízení nijak nezpochybnila, naopak sama ve svém vyjádření ze dne 5. 11. 2009 uvedla, že v reklamě vystupovali romští dělníci, bránila se však tím, že jejich účast v reklamě byla zcela náhodná. Také z veškeré obrazové dokumentace založené ve správním spise je dle Nejvyššího správního soudu jednoznačně zřejmé, že když ne všichni, tak alespoň velká většina kopáčů účastnících se reklamy vyhlížela jako osoby romského etnika. V této souvislosti Nejvyšší správní soud zdůraznil, že zavinění není znakem skutkové podstaty správního deliktu podle § 8a odst. 3 zákona o regulaci reklamy, odpovědnost za takový delikt je odpovědností objektivní (tedy odpovědností za výsledek), a není proto podstatné, že stěžovatelka nevěděla, kteří konkrétní dělníci si trička obléknou.

29. Ústavní soud v této souvislosti uvádí, že z ústavního principu nezávislosti soudů a soudců (čl. 81 a 82 odst. 1 Ústavy) vyplývá i zásada volného hodnocení důkazů, jež má předobraz již ve stanovených pravidlech jejich provádění; to znamená, že soud rozhoduje, které skutečnosti jsou k dokazování relevantní a které z navržených (případně i nenavržených) důkazů provede, případně zda a nakolik se jeví nezbytné (žádoucí) dosavadní stav dokazování doplnit, které skutečnosti má za zjištěné, které dokazovat netřeba. Neplatí pak, že je procesní povinností soudu vyhovět každému důkaznímu návrhu; oproti tomu je zcela regulární navržený důkaz neprovést, jestliže skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je navrhován, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení, není-li navržený důkaz způsobilý ani ověřit ani vyvrátit tvrzenou skutečnost, anebo je odůvodněně nadbytečný, jelikož skutečnost, k níž má být proveden, byla již v dosavadním řízení bez důvodných pochybností ověřena nebo

vyvrácena jinak [srovnej nálezy [sp. zn. I. ÚS 733/01](#) ze dne 24. 2. 2004 (N 26/32 SbNU 239), [nálezy sp. zn. III. ÚS 569/03](#) ze dne 29. 6. 2004 (N 87/33 SbNU 339), [nálezy sp. zn. IV. ÚS 570/03](#) ze dne 30. 6. 2004 (N 91/33 SbNU 377) a [nálezy sp. zn. II. ÚS 418/03](#) ze dne 16. 6. 2005 (N 125/37 SbNU 573)].

30. Je zřejmé, že se správní orgány ani soudy nedopustily v nyní posuzované věci stěžovatelkou namítaného pochybení, neboť ve svých závěrech vycházely z řádně provedených důkazů, kterými byl dostatečně skutkový stav věci zjištěn. Provádění jakéhokoli dalšího dokazování ohledně etnického původu reklamy se účastnících zaměstnanců by bylo s ohledem na prokázanou skutečnost, že většina osob účastnících se reklamní kampaně vyhlížela jako Romové, bezpředmětné.

31. To platí i pro zjišťování postojů samotných zúčastněných dělníků k nošení žlutých triček. Podle Nejvyššího správního soudu ani případná dobrovolnost jednání kopáčů v posuzované věci nebude hrát roli, neboť práva na zachování lidské důstojnosti, jako nezadatelného a nezcizitelného práva (čl. 1 a čl. 10 odst. 1 Listiny), se totiž nelze vzdát.

32. Stěžovatelka v ústavní stížnosti naopak argumentuje svobodou projevu účastníků reklamy, kteří dle jejího tvrzení zcela dobrovolně vyjevili svůj názor na význam školy a studia pro budoucí práci. Ústavní soud především konstatuje, že dotčení dělníci nijak obléknutím triček neprojevovali svůj názor na důležitost vzdělání, nýbrž byli pouze nástrojem (jakýmsi živým poutačem) předmětné reklamy. V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2013 č. j. 1 As 46/2013-44 se uvádí, že podle novinových článků založených ve spise dostali dělníci za nošení uvedených triček pivo a cigarety. Dělníci nejprve proti nošení reklamních triček nic neměli, znejistili údajně až po velkém zájmu veřejnosti, médií, intervencích romských organizací, a druhý den si proto již odmítli žlutá trička obléknout. Tuto skutečnost uvedla i stěžovatelka ve svém vysvětlení magistrátu. Akce se tak konala pouze jeden den, tj. 7. 10. 2009.

33. Není přitom zřejmé, co má stěžovatelka na mysli tím, že měla právo projev kopáčů (na základě jejich dobrovolnosti!) iniciovat. V posuzované věci nešlo o situaci, kdy by si dělníci sami trička donesli, oblékli a demonstrovali svůj názor, nýbrž nepochybně pouze "za pivo a cigarety" byli ochotni nošení trička s předmětným nápisem strpět. Zda takovou prezentaci internetových stránek zadavatele reklamy považovali za nápaditou, případně vtípnou, či nikoli, není oproti názoru stěžovatelky pro věc rozhodující.

34. Ústavní soud se shoduje s Nejvyšším správním soudem i v tom, že jde o reklamní kampaň pokleslou, a to i s přihlédnutím k tomu, že není s ohledem na všeobecně známou situaci na trhu práce vyloučeno, že v tričku s nápisem "Měl jsem se líp učit!" mohl být oblečen i příslušník jiného etnika. I z tohoto pohledu se jednalo o reklamu nejen pokleslou, stojící nejen na rasových předsudcích, ale i na stereotypch, které však nemusí zdaleka odpovídat skutečnosti.

V. Závěr

35. Ústavní soud pro úplnost dodává, že si na stránkách www.skoly.cz ověřil, že společnost International Education Society Ltd. - organizační složka, tedy zadavatel reklamy, se

specializuje výhradně na certifikaci vzdělávacích subjektů, zejména vysokých a středních škol a institucí celoživotního vzdělávání, a to za úplatu. Předmětem posuzované reklamní kampaně tedy nebylo oznámení, předvedení či jiná prezentace výrobků nebo služeb, které nemají za cíl podporu podnikatelské činnosti (srovnej § 1 odst. 2 zákona o regulaci reklamy), jak by se mohlo jevit z předmětu smlouvy o spolupráci uzavřené se stěžovatelkou, vymezeného jako realizace nekomerční kampaně.

36. Ústavní soud uzavírá, že stěžovatelka v ústavní stížnosti v podstatě pouze opakuje argumentaci, kterou uplatnila již před správními soudy a která, jak je zřejmé z výše uvedeného, jimi byla dostatečným způsobem vypořádána. V této věci není důvodu, aby Ústavní soud závěry Nejvyššího správního soudu, městského soudu či správních orgánů z ústavněprávního hlediska neakceptoval, když je považuje za řádně odůvodněné a přesvědčivé.

37. Vzhledem k tomu, že Ústavní soud neshledal žádné porušení ústavně zaručených základních práv a svobod stěžovatelky, odmítl její ústavní stížnost bez přítomnosti účastníků mimo ústní jednání jako návrh zjevně neopodstatněný podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 30. srpna 2018

Radovan Suchánek, v. r.
předseda senátu